

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SZa/9/2016
Identifikačné číslo spisu:	1016200591
Dátum vydania rozhodnutia:	10.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1016200591.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Jany Henčekovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: W. F. F., narodený XX.XX.XXXX, štátny príslušník Sýrie, bez cestovného dokladu, právne zastúpený Mgr. Toni Khuri, advokátom so sídlom Dlhé diely II/13, 841 04 Bratislava, proti odporcovi: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Trnava, Paulínska 13, 917 01 Trnava, o preskúmanie rozhodnutia odporcu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sp/4/2016-38 z 12.04.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sp/4/2016-38 z 12.04.2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. PPZ-HCP-BA9-41-017/2016-AV zo 14.03.2016 z r u š u j e a vec v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r i a d' u j e , aby bol W. F. F., narodený XX.XX.XXXX, štátny príslušník Sýrie, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov v Medved'ove bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Navrhovateľovi sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. PPZ-HCP-BA9-41-017/2016-AV zo dňa 14.3.2016, ktorým tento zaistil navrhovateľa podľa ust. § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“), t. j. na účel výkonu trestu vyhostenia z územia Slovenskej republiky na päť rokov, uloženého rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/99/2010 z 25.08.2011, ktorého výkon nariadil tamojší súd v konaní pod sp. zn. 5T/99/2010 zo 17.01.2012. Odporca stanovil dobu zaistenia na čas

nevyhnutne potrebný, a to do zrealizovania výkonu trestu vyhostenia, najdlhšie však do 14.09.2016.

Z napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že dňa 14.03.2016 Okresný súd Trnava vydal pod sp. zn. 5PP/106/2015 uznesenie, ktorým podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona navrhovateľa podmiennečne prepustil z výkonu trestu odňatia slobody. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 14.03.2016. Následne bol navrhovateľ eskortovaný a predvedený v zmysle § 79 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov v súvislosti s realizáciou výkonu trestu vyhostenia.

Zo spisových podkladov navrhovateľa, ktoré boli odporcovi doručené z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou pred pojednávaním o podmiennečnom prepustení, ako aj z materiálu cudzineckej evidencie a informačných systémov boli odporcom zistené nasledovné skutočnosti:

- V roku 2005 podal navrhovateľ vyhlásenie, že žiada o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Žiadosť bola v konaní pod číslom MU-1078/PO-Ž/2005 právoplatne dňa 24.09.2006 zamietnutá,
- V roku 2006 podal opätovne navrhovateľ vyhlásenie, že žiada o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Azyl mu nebol v konaní pod číslom MU-2052/PO-Ž/2006 právoplatne dňa 12.01.2009 udelený. Taktiež mu nebola poskytnutá doplnková ochrana,
- V roku 2009 podal navrhovateľ vyhlásenie, že žiada o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Konanie v žiadosti pod číslom MU-87/PO-Ž/2009 bolo právoplatne dňa 07.07.2009 zastavené,
- navrhovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 25.08.2011, č. k. 5T/99/2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.11.2011, uznaný vinným za spáchanie pokračujúceho zločinu prevádzachstva vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona k § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona. Podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 odsek 2, odsek 3 Trestného zákona bol účastník konania odsúdený k trestu odňatia slobody na dobu v trvaní 7 (sedem) rokov. Podľa § 65 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona sú účastníkovi konania uložené i trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky na dobu 5 (päť) rokov,
- V roku 2014 podal opätovne po štvrtý krát vyhlásenie, že žiada o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Konanie v žiadosti pod číslom MU-227/PO-Ž-2014 bolo právoplatne dňa 02.04.2015 zastavené,
- Okresný súd Trnava pod sp. zn. 5PP/106/2015 zo dňa 14.3.2016 Uznesením podmiennečne prepustil navrhovateľa z výkonu trestu odňatia slobody a následne bol odovzdaný odporcovi k realizácii výkonu trestu vyhostenia.

Na základe žiadosti odporcu zo dňa 13.01.2016 bolo prostredníctvom Spoločného kontaktného pracoviska Jarovce - Kittsee zistené, že navrhovateľ bol dňa 19.09.2005 právoplatne vyhostený z územia Rakúskej republiky a v súčasnosti s ním neprebíha žiadne platné konanie o azyle na území Rakúskej republiky. Navrhovateľ mal vydaný doklad v zmysle zákona o azyle Rakúskej republiky, číslo XXXXXXXX.

Dňa 15.02.2016 bola s navrhovateľom spísaná zápisnica o podaní vyjadrenia podľa § 22 ods. 1) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) pod č. p.: PPZ-HCP-BA9-41-011/2016-AV. Navrhovateľ sa vyjadril, že žiada prítomnosť právneho zástupcu, ďalej uviedol, že má pri sebe finančnú hotovosť vo výške 1202 €. Následne na každú ďalšiu otázku, ktorú mu položil odporca sa vyjadril, že využíva svoje právo a odmieta vypovedať. Záverom sa však vyjadril, že nepožaduje kontaktovať Centrum právnej pomoci ani mimovládnu organizáciu.

Odporca na základe vyššie uvedených skutočností považoval zaistenie navrhovateľa na výkon trestu vyhostenia za účelné a efektívne, pretože v jeho prípade samotný trestný súd mu za spáchaný zločin prevádzachstva vo forme spolupáchateľstva uložil trest vyhostenia a nepristúpil k miernejším formám trestu prípadne nerozhodol o neuložení trestu vyhostenia, napriek skutočnosti, že v minulosti viac krát požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Ďalej zaistenie na výkon trestu vyhostenia je účelné, pretože navrhovateľ je osobou, ktorá bola na území Slovenskej republiky právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin a bol jej uložený trest vyhostenia.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ nemá na území Slovenskej republiky udelený žiadny druh

pobytu a nemá zabezpečené ubytovanie, pričom ani nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami odporca skonštatoval, že len jeho zaistením je možné zabezpečiť riadny výkon trestu vyhostenia z územia Slovenskej republiky. V súvislosti s uvedeným poukázal aj na ďalšie faktory, na základe ktorých dospel k názoru, že u navrhovateľa existuje riziko úteku (finančná stránka, predchádzajúce azylové konanie na území Rakúskej republiky a Slovenskej republiky, prevádzanie migrantov od štátnej hranice z Ukrajinou).

Doba zaistenia je podľa odporcu nevyhnutná aj s ohľadom na neplatný cestovný doklad navrhovateľa. Tá sa nedá konkrétne a taxatívne určiť, pretože závisí od viacerých faktorov, ako je aj zabezpečenie a vybavenie všetkých náležitostí potrebných k reálnemu fyzickému výkonu trestu vyhostenia, oslovenia kompetentných orgánov, zaslania odpovedí ako aj spolupráce s príslušným Veľvyslanectvom resp. zastupujúcim Veľvyslanectvom alebo Konzulátom, čo tiež trvá určitú dobu.

Odporca vzhľadom na nariadený výkon trestu vyhostenia zhodnotil, že v súčasnosti nebránia závažné, nepredvídané dôvody a prekážky, aby výkon trestu vyhostenia z územia Slovenskej republiky nebol zrealizovaný a možný.

Odporca ďalej uviedol, že sa počas konania o zaistení, ktoré súvisí s výkonom trestu vyhostenia a zaistenia na tento účel zaoberal aj tzv. alternatívami zaistenia aj z hľadiska efektivity výkonu, ako aj praktickej realizácie a možnosti ich využitia. Podľa jeho názoru v prípade navrhovateľa nemôžu byť uplatnené tieto menej prísne donucovacie opatrenia. V rámci efektivity možnosti využitia opatrení bral odporca do úvahy aj vedenie riadneho bezúhonného života, zabezpečenia ubytovania ako aj komplexnej starostlivosti o svoju osobu po stránke či už sociálnej, integračnej, zdravotnej, ale aj po stránke finančných možností účastníka konania na území Slovenskej republiky. Navrhovateľ je osobou právoplatne odsúdenou za zločin vo forme spolupáchateľstva, z čoho vyplynulo, že si nevedel zabezpečiť na území Slovenskej republiky žiadne zamestnanie a finančné zdroje ako legitímny zdroj finančných prostriedkov a zaobstarania si ubytovania, ale uchýlil sa k tomu trestnou činnosťou, pričom sa nevedel riadne integrovať do spoločnosti, ale páchal trestnú činnosť. Navrhovateľ počas celého pobytu na území Slovenskej republiky nemal udelený oprávnený pobyt, žiadne zamestnanie a v súčasnosti vzhľadom na register trestov v ktorom má pozitívny záznam ani nemôže mať. Odporca dospel k záveru, že nie je možné uplatniť menej závažné prostriedky sledujúce zabezpečenie účelu zaistenia.

Po preskúmaní všetkých skutočností a dôkazových podkladov odporca skonštatoval, že vzhľadom k prebiehajúcej konaniu na účel výkonu trestu vyhostenia, ktoré stále trvá a trest vyhostenia nebol ešte vykonaný, je zaistenie navrhovateľa v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zaistenie na účel výkonu trestu vyhostenia je zákonným pozbavením slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostení z územia Slovenskej republiky. Samotným základom pre začiatok konania o reálnom a fyzickom vyhostení z územia Slovenskej republiky v zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je nevyhnutnosť existencie právoplatného rozsudku súdu, ktorým bol účastníkovi konania uložený trest vyhostenia. K výkonu trestu vyhostenia priamo slúži inštitút zaistenia cudzinca.

Proti uvedenému rozhodnutiu odporcu podal navrhovateľ opravný prostriedok, v ktorom navrhol, aby krajský súd predmetné rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd na základe vykonaného preskúmania napadnutého rozhodnutia o zaistení v rozsahu dôvodov, ktoré uviedol vo svojom opravnom prostriedku navrhovateľ dospel k záveru, že postup odporcu v konaní o zaistení bol správny nakoľko navrhovateľ sa na území SR nachádzal neoprávnene, bez platného cestovného dokladu, bol odsúdený za úmyselný trestný čin prevádzateľstva a súčasne mu bol uložený trest vyhostenia z územia SR rozsudkom Okresného súdu v Prešove č. k. 5T/99/2010. Konajúci Okresný súd v predmetnom konaní pod č. k. 5T/99/2010 vydal nariadenie výkonu trestu vyhostenia s realizáciou ihneď. Krajský súd zistil, že navrhovateľ odmieta akúkoľvek spoluprácu so štátnymi orgánmi, odmieta sa podrobiť procedúre vybavovania náhradného cestovného dokladu,

odmieta opustiť územie SR, napriek trestu vyhostenia.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu krajský súd dospel k záveru, že postup odporcu v konaní o zaistení a jeho následne rozhodnutie je správne a bolo vydané v súlade so zákonom a právoplatným a vykonateľným rozsudkom Okresného súdu v Prešove č. k. 5T/99/2010, ktorým konajúci súd uložil navrhovateľovi trest vyhostenia z územia SR na dobu 5 rokov. Preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích námietok navrhovateľa

Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), t.j. z dôvodu, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Predovšetkým namietal, že krajský súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťami, namietanými navrhovateľom v podanom opravnom prostriedku. Uviedol, že súd sa mal zaoberať jednotlivo každou námietkou navrhovateľa, najmä však otázkou reálnosti vyhostenia navrhovateľa. V tomto smere, rovnako ako aj v opravnom prostriedku, poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sža/52/2011 z 02.11.2011 a uviedol, že v konaní o zaistení je nepodstatné, či ide o konanie o administratívnom vyhostení alebo výkon trestu vyhostenia.

Poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ je sýrsky štátny občan. V Sýrii v súčasnosti prebieha ozbrojený konflikt, pričom vyhostenie navrhovateľa do tejto krajiny môže ohroziť jeho život. Pokiaľ teda odporca vykonal príslušné úkony smerujúce k vyhosteniu navrhovateľa do Turecka, resp. Libanonu, u navrhovateľa takéto kroky vyvolali oprávnený strach z následnej deportácie z uvedených krajín do Sýrie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti potom nemožno navrhovateľovi vyčítať jeho odmietavý postoj ku spolupráci so Slovenskými štátnymi orgánmi pri úkonoch smerujúcich k realizácii jeho vyhostenia.

Navrhovateľ ďalej namietol nelogickosť záveru krajského súdu o tom, že jedným z dôvodov potreby navrhovateľovho zaistenia je skutočnosť, že nemá na území Slovenskej republiky oprávnený pobyt. Zo žiadnej zákonnej úpravy nevyplýva, že by každý nelegálne zdržiavajúci sa cudzinec musel byť zaistený. Poukázal na to, že zaistenie je až poslednou možnosťou, ku ktorej môže odporca pristúpiť za podmienky, že nie je možné využiť iné, miernejšie opatrenia.

Navrhovateľ taktiež namietal tvrdenie odporcu, podľa ktorého nie je vylúčené, že sa navrhovateľ bude živiť nezákonnými aktivitami, prípadne sa bude skrývať. Zdôraznil, že v minulosti sa neskrýval a vždy, pokiaľ bol na slobode, jeho pobyt bol známy. Z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé prečo súd konštatoval existenciu rizika úteku, keď toto bližšie neskúmal. Preto pokiaľ chcel odôvodniť svoje rozhodnutie uvedenými závermi, mal vykonať príslušné dôkazy.

Navrhovateľ poukázal na to, že už s opravným prostriedkom predložil čestné vyhlásenie pána R. N. s manželkou, že navrhovateľovi poskytnú bývanie a zabezpečia finančné potreby navrhovateľa. Krajský súd sa však uvedenými dôkazmi nezaoberal.

Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporcu a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Stanovisko odporcu k odvolacím námietkam

K odvolacím námietkam uvedeným v bode II. tohto rozsudku sa odporca vyjadril v podaní pod č. PPZ-

HCP-BA9-41-046/2016-AV z 29.04.2016, v ktorom uviedol, že navrhovateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne nové dôkazy ani iné nové relevantné skutočnosti, ako uviedol vo svojom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zaistení.

Odporca poukázal na to, že navrhovateľ aj naďalej odmieta spolupracovať so štátnymi orgánmi, odmieta vyplniť osobný dotazník pre vybavenie cestovných dokladov.

K navrhovateľovej námietke, že je nepodstatné či ide o administratívne vyhostenie alebo vyhostenie za účelom výkonu trestu vyhostenia odporca uviedol, že nesúhlasí s uvedeným tvrdením, pretože výkon administratívneho vyhostenia a výkon trestu vyhostenia sú dve diametrálne rozdielne skutočnosti (v administratívnom vyhostení koná správny orgán, o treste vyhostenia pojednáva nezávislý súd) aj keď majú totožný účel a to zabezpečiť vycestovanie cudzieho štátneho príslušníka, ktorý stratil právo sa zdržiavať na území Slovenskej republiky z dôvodov v zmysle zákonov Slovenskej republiky. Dôvodom na uloženie trestu vyhostenia je spáchanie trestného činu a trest vyhostenia sa riadi podľa Trestného zákona a príslušný správny orgán na základe nariadenia výkonu trestu vyhostenia má povinnosť ho zabezpečiť. Dôvody na administratívne vyhostenie sú uvedené v zákone o pobyte cudzincov a na administratívne vyhostenie postačujú menej závažné dôvody, ktoré sú taxatívne vymenované v zákone o pobyte cudzincov ako na trest vyhostenia. Následne je tiež rozdiel pri samotnom realizovaní výkonu trestu vyhostenia a administratívneho vyhostenia. Pri realizovaní výkonu administratívneho vyhostenia môže byť osoba buď prepustená s určením lehoty na vycestovanie, ďalej môže byť uložená povinnosť hlásenia pobytu alebo peňažnej záruky, alebo v neposlednom rade môže byť osoba zaistená a následne je realizovaný výkon vyhostenia príslušnými orgánmi. V prípade realizácie výkonu trestu vyhostenia nepozná slovenský správny poriadok žiadne alternatívy, ako je to u administratívneho vyhostenia a výkon trestu vyhostenia je realizovaný pomocou inštitútu zaistenia cudzinca a následného umiestnenia do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov.

Napriek uvedenému sa menej závažnými prostriedkami odporca zaoberal a vysvetlil ich neuloženie v samotnom rozhodnutí.

K námietke nutnosti brať ohľad na to, že navrhovateľ je Sýrsky štátny občan odporca uviedol, že v rozhodnutí o zaistení nebola určená krajina do ktorej bude realizovaný výkon trestu vyhostenia. Momentálne na základe oznámenia z Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov bude začaté vyhostenie buď do Libanonu alebo Tureckej republiky. Výkon trestu vyhostenia je začatý a vykonávajú sa úkony k realizácii napriek skutočnosti, že momentálne navrhovateľ podal žiadosť o azyl a úkony sú prerušené. Odporca nikde neuviedol, ani príslušný orgán nezačal výkon vyhostenia navrhovateľa do Sýrie. Odporca má ďalej za to, že pri výkone trestu vyhostenia či už do Libanonu, Turecka alebo do inej tretej bezpečnej krajiny nebude ohrozený život ani zdravie navrhovateľa a ani tam nebude prenasledovaný či už z náboženských rasových alebo iných dôvodov. Taktiež samotná spolupráca navrhovateľa s príslušnými orgánmi a poskytovaní jeho údajov pre neho nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo a tvrdenie navrhovateľa ohľadom jeho strachu spolupracovať s príslušnými orgánmi odporca berie ako vykonštruované na znemožňovanie realizácie jeho výkonu vyhostenia z územia Slovenskej republiky. Navrhovateľ iba využíva súčasnú situáciu v oblasti migračnej krízy a vo vzťahu k sýrskym občanom. Neutiekol pred vojnou v súčasnosti, na území Únie sa pohybuje už istý čas, za ktorý viac krát požiadal o udelenie azylu, spáchal zločin prevádzachstva, bol mu uložený trest vyhostenia a bol taktiež vyhostený aj z inej krajiny Únie. Preto odporca považuje nebezpečnosť pre spoločnosť za vysokú a je potrebné realizovať výkon vyhostenia v zmysle nariadenia výkonu trestu vyhostenia.

Ohľadne doplňujúcej skutočnosti počas podania opravného prostriedku ohľadne zabezpečenia ubytovania odporca poukázal na podanie pod č. p.: PPZ-HCP-BA9-41-035/2016-AV zo dňa 05.04.2016, v ktorom, poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu číslo 10SZa/6/2016 zo dňa 18.03.2016.

Ďalej uviedol, že navrhovateľ okrem toho, že sa na území Slovenskej republiky zdržiava neoprávnene, nakoľko nemá platný cestovný a tiež ani platné vízum alebo povolenie na pobyt, tiež ako je zrejmé, dopustil sa na území Slovenskej republiky úmyselného trestného činu, za ktorý bol aj odsúdený a bol mu

uložený trest vyhostenia. Teda nie je pravda, že iba na základe neoprávneného pobytu je potrebné navrhovateľa vyhostiť. Odporca má za to, že je v záujme Slovenskej republiky a tiež v záujme verejného poriadku a bezpečnosti, aby boli takéto osoby vyhostené z jeho územia.

Čestné prehlásenie, ktoré spomína právny zástupca navrhovateľa, nemal odporca dňa 14.03.2016 k dispozícii a ani ho navrhovateľ nepredložil. Podľa názoru odporcu je takéto čestné prehlásenie v konaní o zaistení na účel výkonu trestu vyhostenia neakceptovateľné, pretože účelom výkonu trestu vyhostenia je zabezpečenie náhradného cestovného dokladu a vykonať trest uložený súdom Slovenskej republiky a nie zabezpečiť navrhovateľovi podporu, aby mohol zotrvať na území Slovenskej republiky.

Napriek tomu, že alternatívy zaistenia sú možnosťou pri konaniach o administratívnom vyhostení, odporca sa venoval alternatívam aj v konaní zaistenia na výkon trestu vyhostenia. Avšak uvedeným čestným prehlásením nie je absolútne zabezpečená uvedená povinnosť a ochota pomôcť mu v tomto smere, práve naopak osoby, ktoré sa mu snažia zabezpečiť ubytovanie a prostriedky, aby sa nestal záťažou chcú, aby navrhovateľ vôbec nevycestoval z územia Slovenskej republiky, ale naďalej zotrval do neurčitej doby na území Slovenskej republiky.

Odporca dal do pozornosti písomnosť evidovanú pod č. p. PPZ-HCP-BA9-41-018/2016-AV, kde sa jedná o poučenie v zmysle § 90 ods. 1 písm. a), písm. e) zákona o pobyte cudzincov, kde jedna otázka znie „Žiadate o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o Vašom zaistení?“ na čo navrhovateľ odpovedal „nežiadam“. Táto písomnosť bola riadne pretlmočená za prítomnosti tlmočníka, ktorú následne navrhovateľ vlastnoručne podpísal a vzal na vedomie.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 10.05.2016 o 9.30 hod. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci je predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa ust. § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či odvolacie námietky sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov „policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.“

Podľa § 88 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov „rizikom úteku štátneho príslušníka tretej krajiny sa rozumie stav, keď na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá udelený pobyt podľa tohto zákona alebo ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.“

Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákona o pobyte cudzincov „štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.“

Podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov „policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

- a) hlásenia pobytu alebo
- b) zložiť peňažnú záruku.“

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov „policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.“

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku „správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.“

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku „v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.“

Odvolací súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu dospel k záveru, že odvolacie námietky navrhovateľa sú dôvodné.

Navrhovateľ v odvolaní namietal, že krajský súd bez bližšieho odôvodnenia prevzal tvrdenia odporcu, ktoré považoval súd za preukázané a nezaoberal sa vôbec vytýkanými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku.

Podľa konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je rozsudok nepreskúmateľný, ak nie je z jeho odôvodnenia vôbec zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri napĺňaní princípu voľného hodnotenia dôkazov alebo formovaní záveru o skutkovom stave, z akého dôvodu súd nepristúpil, resp. nepovažoval za odôvodnenú právnu argumentáciu navrhovateľa obsiahnutú v opravnom prostriedku alebo v žalobe, a prečo súd subsumoval popísaný skutkový stav pod zvolenú právnu normu. Nepreskúmateľnosť je tiež daná, ak opomenie krajský súd v konaní o opravnom prostriedku alebo žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu preskúmať jednu zo žalobných námietok a tiež vtedy, ak nie je z odôvodnenia zrejmé ako dospel k záveru o zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu.

V predmetnom spore krajský súd úplne opomenul preskúmať námietky navrhovateľa, ktoré uplatnil v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu. Takýmto spôsobom krajský súd de facto porušil právo navrhovateľa na súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu.

V danom prípade bol krajský súd viazaný rozsahom a dôvodmi opravného prostriedku, a pri dodržaní tejto zákonnej zásady sa mal týmito dôvodmi zaoberať a zaujať k nim stanovisko, najmä z toho pohľadu, či uvedené námietky sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o správnosti skutkových zistení a z toho plynúcu namietanú nezákonnosť rozhodnutia odporcu.

V tejto súvislosti najvyšší súd dáva do pozornosti Uznesenie Ústavného súdu SR č. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008, v ktorom ústavný súd uviedol, že v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od vecí samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

V rámci uvedeného nebolo možné prehliadnuť, že navrhovateľ v konaní poukazoval najmä na nezodpovedanú otázku o jeho vyhostiteľnosti, s čím súvisí aj skutočnosť, že v uznesení Okresného súdu

Prešov v konaní pod sp. zn. 5T/99/2010 zo 17.01.2012, ktorým nariadil výkon trestu vyhostenia ani v preskúmanom rozhodnutí o zaistení navrhovateľa nie je určená krajina, do ktorej má byť tento vyhostený. S tým súvisí povinnosť odporcu skúmať, v akých podmienkach sa bude navrhovateľ v prípade vyhostenia do tretej krajiny nachádzať. Bez toho aby bolo ustálené, do ktorej krajiny bude navrhovateľ vyhostený, nebude dostatočne dobre možné preskúmať vyhostiteľnosť navrhovateľa. Zo spisového materiálu, ktorého obsahom je aj administratívny spis odporcu síce vyplývajú určité snahy odporcu o vyhostenie navrhovateľa do Turecka, resp. do Libanonu, avšak ďalej je zrejmé, že odporca sa nezaoberal tým, v akých podmienkach sa bude navrhovateľ nachádzať v prípade vyhostenia do vyššie uvedených krajín a ani otázkou hrozby následného vyhostenia navrhovateľa z týchto krajín do Sýrskej arabskej republiky.

Pokiaľ odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa (viď bod III. tohto rozsudku) uvádza, že nikde v rozhodnutí o zaistení nie je zmienka o tom, že bude realizované vyhostenie navrhovateľa do krajiny pôvodu, t. j. do Sýrskej arabskej republiky odvolací súd uvádza, že takáto konštatácia nie je z pohľadu požiadavky zakotvenej v čl. 3 Dohovoru a v čl. 33 Ženevského Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, ktorá je právnym základom pre zásadu non refoulement, t. j. nenavracania, postačujúca.

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) „zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.“

Podľa čl. 15 ods. 1 návratovej smernice „pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

- a) existuje riziko úteku, alebo
- b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.“

Vyššie uvádzané kritérium reálneho predpokladu vyhostenia možno aplikovať v dvoch prípadoch. Sú to jednak prípady, kedy štátny príslušník tretej krajiny de facto nevyhostiteľný, napr. nedisponuje platným cestovným dokladom a štát, ktorého je dotýčaný občanom, mu odmieta nový cestovný doklad vydať a jednak prípady, kedy vyhosteniu bránia prekážky právnej povahy.

Pokiaľ odporca poukazuje na navrhovateľov odmietavý postoj k spolupráci s príslušnými inštitúciami za účelom vybavenia cestovného dokladu, ako na dôvod, prečo stále nedošlo k výkonu trestu vyhostenia, odvolací súd dáva do pozornosti rozsudok ESLP vo veci Mikolenko vs. Estónsko (č. 10664/05 z 8.10.2009, bod 65), kedy správne orgány, konajúce vo veci administratívneho zaistenia sťažovateľa odôvodňovali niekoľkoročné zaistenie tým, že zastupiteľský úrad Ruskej federácie mu bol ochotný vydať cestovný doklad na základe vlastnoručne podpísanej žiadosti, čo však sťažovateľ odmietal urobiť.

Podľa Estónska to bolo chovanie sťažovateľa, čo podstatnou mierou prispelo k dĺžke zaistenia a preto toto pozbavenie osobnej slobody nebolo možné považovať za nezlučiteľné s čl. 5 ods. 1 Dohovoru. ESLP sa s takým výkladom Dohovoru nestotožnil s tým, že podľa jeho názoru sa vyhostenie sťažovateľa stalo fakticky nemožným, nakoľko to si vyžadovalo spoluprácu sťažovateľa, ktorú odmietal poskytnúť. Tým sa stalo vyhostenie sťažovateľa neuskutočniteľným. Súd navyše zdôraznil, že k vyhosteniu v priebehu zaistenia vôbec nedošlo a po prepustení sťažovateľa, bola tomuto uložená povinnosť hlásiť sa v pravidelných intervaloch na príslušnom úrade. Táto skutočnosť podľa súdu dosvedčila, že úrady mohli v skutočnosti uplatniť aj iné, miernejšie opatrenia, než bolo sťažovateľovo zaistenie bez akéhokoľvek predpokladu, že by tento mohol byť vyhostený.

Z odôvodnenia rozhodnutia ako aj vyjadrenia odporcu je možné ustáliť, že podľa jeho názoru právne ani iné prekážky odsunu neexistujú, v procese vyhostenia sa stále koná, je obava z úteku navrhovateľa resp. opätovného skrývania sa a navrhovateľ bráni procesu prípravy návratu.

Oporca v odôvodnení svojho rozhodnutia deklaroval, že počas celého konania postupoval v súlade s návratovou smernicou. Z jeho obsahu nevyplýva, ako posudzoval v prípade navrhovateľa aj otázku existencie dôvodov zaistenia v súlade s čl. 15 ods. 1 písm. a) a b) návratovej smernice.

Vo vyjadrení k odvolacej námietke navrhovateľa o tom, že neoprávnený pobyt nemôže byť automaticky dôvodom pre zaistenie odporcu uviedol, že má za to, že uvedený postup je v záujme Slovenskej republiky a tiež v záujme verejného poriadku a bezpečnosti. Rovnako uviedol, že alternatívy k zaisteniu vyplývajúce z ust. § 89 ods. 1 písm. a), b) zákona o pobyte cudzincov sú prípustné v konaní vo veci administratívneho vyhostenia ale nie v predmetnom konaní na účel trestu vyhostenia.

V súvislosti s vyššie uvedenými dôvodnými námietkami navrhovateľa odvolací súd považoval za potrebné poukázať na už skôr prezentovaný názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ohľadom eurokonformného výkladu, ktorý vyjadril v rozsudku pod sp. zn. 1SžA/26/2015 zo dňa 26. mája 2015:

„S takýmto postupom sa odvolací súd nestotožnil pričom poukazuje na záväznú povahu smernice vyplývajúcu z čl. 288 ods. 3 ZFEÚ (bývalé čl. 189 ZEHS, 249 ZES), podľa ktorého smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

Aj keď si členské štáty môžu zvoliť spôsob a prostriedky vykonania smernice na vnútroštátnej úrovni, nezbavuje ich to povinnosti prijať také opatrenia, ktoré zabezpečia „potrebný účinok“ (franc. effet utile) Komisia p. Belgicku, C-342/08, 12.3.2009, bod 16; Komisia p. Grécku, C-81/07, 13.3.2008, Zb. s. I-48, bod 17; Royer, 48/75, 8.4.1976, Zb. s. 497, body 73 a 75, Komisia p. Írsku, C-216/05, 9.11.2006, Zb. I-10787, bod 26. Inak povedané, členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie úplného účinku smernice v súlade s cieľom, ktorý smernica sleduje (Komisia p. Taliansku. C-368/07. 25.9.2008. Zb. s. I-130, bod 16; Komisia p. Belgicku, C-292/07, 23.4.2009, bod 68; Komisia p. Taliansku, C-410/03, 28.4.2005, Zb. s. I-3507, bod 39; Emmot, C-208/90, 25.7.1991, Zb. s. I-4269, bod 18; VanColson a Kamann, 14/83, 10.4.1984, Zb. s. 1891, bod 15).

Povinnosť členských štátov vyplývajúca zo smernice, aby sa dosiahol výsledok stanovený touto smernicou, ako aj povinnosť členských štátov prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie tejto povinnosti, vyplývajúca z článku 4 ods. 3 ZEÚ (bývalý čl. 10 ZES), sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov vrátane súdnych orgánov rozsahu ich právomocí (Pfeiffer, C-397 a 403/01, 5.10.2004, Zb. s. I-8835, bod 110; Connect Austria, C-462/99, 22.5.2003, Zb. s. I-5197, bod 38;).

V súlade s povinnosťou zabezpečiť úplnú účinnosť práva Únie je vnútroštátny súd, správny orgán alebo aj iný orgán, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný výsledok (Impact, C-268/06, 15.4.2008, Zb. s. I-2483, bod 98; Kofoed, C-321/05, 5.7.2007. Zb. s. I- 5795, bod 45; Pfeiffer, C-397 a 403/01, 5.10.2004, Zb. s. I-8835. bod 113; Coote, C-185/97, 22.9.1998, I-5199, ods. 18; Miret, C-334/92, 16.12.1993, Zb. s. I-6911, ods. 20 a 21; Faccini Dori, C-91/92, 14.7.1994, Zb. s. I-3325, bod 26; Marleasing, C-106/89, 13.11.1990, Zb. s. I- 4135, bod 8; Johnston, 222/84, Zb. s. 1651, bod 53; Beentjes, 31/87, 20.9.1988, Zb. s. 4635, bod 39), a to bez ohľadu na to, či sú vykladané vnútroštátne ustanovenia neskoršie alebo skoršie ako smernica, alebo či smernica bola transponovaná načas (Connect Austria, C-462/99, 22.5.2003, Zb. s. I-5197, bod 38; Centrosteel, C-456/98. 13.7.2000. Zb. s. I-6007, bod 16; Silhouette International Schmied, C-355/96, 16.7.1998. Zb. s. I-4799, bod 36).

Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný

výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa (Adeneler, C-212/04, 4.7.2006, Zb. s. I-6057, bod 111) bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok (citované z: Michael Siman, Miroslav Slašťan, Primárne právo Európskej únie (aplikácia a výklad práva Únie s judikatúrou), Bratislava 2010 (str. 173)).“

S odkazom na uvedené bolo preto potrebné v danom prípade v konaní o zaistení navrhovateľa (policajný orgán skúma po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia v zmysle § 90 ods. 1) skúmať aj možnosť využitia prípadne „iných dostatočných, ale menej prísnych donucovacích opatrení“, tak ako to predpokladá čl. 15 ods. 1 citovanej Návratovej smernice.

Pokiaľ tak odporca v prípade navrhovateľa neurobil, bolo treba považovať jeho námietku v tomto smere za dôvodnú. Na tomto závere nemení nič ani skutočnosť, že zákon o pobyte cudzincov výslovne upravuje konkrétne alternatívne opatrenia k zaisteniu iba v súvislosti s konaním o administratívnom vyhostení a v súvislosti so zaistením žiadateľa o azyl v zmysle § 88a zákona, pretože konkrétna povinnosť vyplýva zo záväzku vykladať vnútroštátne právo eurokonformným spôsobom čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný výsledok.

Na nutnosť eurokonformného výkladu zákon o pobyte cudzincov upozornil najvyšší súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach práve v súvislosti s Návratovou smernicou napr. 1Sza/5/2013, 1Sza/23/2014, 1Sza/25/2014.

Navrhovateľ v podanom odvolaní namietal, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený v tom smere, že nie je zrejmé, na základe akých skutočností tento dospel k záveru o existencii dôvodnej obavy, že navrhovateľ utečie a bude sa skrývať.

V súvislosti s touto dôvodnou námietkou navrhovateľa odvolací súd poznamenáva, že podľa článku 8 ods. 1 smernice o návrate členské štáty majú povinnosť prijať všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozhodnutia o návrate. Zaistenie je pritom jedným z opatrení, ktoré možno využiť.

V tejto súvislosti Súdny dvor vo veci El Dridi, C-61/11, bod 41, výslovne zdôraznil, že v smernici o návrate sa stanovuje „odstupňovanie opatrení, ktoré treba prijať na účely vykonania rozhodnutia o návrate, a to od opatrenia, ktoré ponecháva dotknutej osobe najväčšiu slobodu, a to poskytnutie lehoty na dobrovoľný odchod, až po opatrenia, ktoré obmedzujú najviac jej slobodu, a to zaistenie v špecializovanom zariadení...“ Povinnosť členských štátov uplatňovať zaistenie teda existuje len v situáciách, pri ktorých je jasné, že využitie zaistenia je jediný spôsob uistenia sa, že proces návratu možno pripraviť a proces odsunu možno vykonať.

Existencia „rizika úteku“ predstavuje rozhodujúci prvok pri rozhodovaní o potrebe zaistenia. Pri posudzovaní existencie rizika úteku je potrebné vychádzať z objektívnych kritérií stanovených v zákone o pobyte cudzincov, t. j. ak na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov alebo ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

Vyššie uvedený zoznam kritérií by sa mal vziať do úvahy ako prvok pri celkovom posudzovaní jednotlivkej situácie, nemôže však automaticky vychádzať len z predpokladu „rizika úteku“. Často iba kombinácia niekoľkých z vyššie uvedených kritérií poskytne základ pre oprávnený predpoklad „rizika úteku“. Vyžaduje sa individuálne posúdenie každého prípadu. Pri tomto posúdení sa musia zväžiť všetky príslušné faktory vrátane veku a zdravotného stavu dotknutých osôb a v niektorých prípadoch môže byť jeho záverom skutočnosť, že neexistuje žiadne riziko úteku, hoci je splnené jedno alebo viac kritérií stanovených vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

Pokiaľ odporca poukazoval na nutnosť zaistenia navrhovateľa, nakoľko je to v záujme verejného poriadku a bezpečnosti odvolací súd, aj v súvislosti s vyššie prezentovanou požiadavkou eurokonformného výkladu návratovej smernice uvádza, že v tejto sa nenachádza možnosť zaistenia z dôvodov verejného poriadku a členské štáty nemôžu použiť zaistenie prístahovancov na účely odsunu ako formu „ľahkého trestu odňatia slobody“. Hlavným cieľom zaistenia na účely odsunu je zaistiť, aby navrátilci neohrozovali vykonanie povinnosti návratu útekom. Účelom článku 15 nie je chrániť spoločnosť pred osobami, ktoré predstavujú hrozbu pre verejný poriadok alebo bezpečnosť.

Uvedenou problematikou sa zaoberal aj Súdny dvor vo veci Kadzoev, C-357/09, bod 70: „Možnosť umiestniť osobu do zaistenia z dôvodov verejného poriadku a verejnej bezpečnosti nemožno založiť na smernici 2008/115. Žiadna z okolností uvedených vnútroštátnym súdom (agresívne správanie; žiadne zdroje obživy; žiadne ubytovanie) teda nemôže sama osebe predstavovať dôvod na zaistenie podľa ustanovení tejto smernice.“

Minulé správanie navrhovateľa sa však môže zohľadniť pri posudzovaní existencie rizika úteku. Ak sa z jeho správania v minulosti dá vyvodiť záver, že pravdepodobne nebude konať v súlade s právom a bude sa vyhýbať návratu, táto skutočnosť môže viesť k odôvodneniu predpokladu existencie rizika úteku. Odporca síce tieto skutočnosti posúdil ako zakladajúce existenciu rizika úteku avšak z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vôbec nevyplýva, či sa zaoberal aj skutočnosťou, že navrhovateľ vykonal trest odňatia slobody na území Slovenskej republiky, pričom bol vzhľadom na jeho dobré správanie a záruky poskytnuté od jeho známych podmienene prepustený na slobodu. V tomto prípade odporca zjavne (ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia) túto skutočnosť neposúdil. Je zrejmé, že keď Okresný súd Trnava uznesením pod sp. zn. 5PP/106/2015 zo 14.03.2016 podmienene prepustil (vzhľadom na dobré správanie navrhovateľa a poskytnuté záruky) navrhovateľa, urobil tak pretože bolo možné očakávať, že tento ďalej povedie riadny život.

Z dikcie ust. § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov odporcovi vyplýva povinnosť skúmať aj v priebehu zaistenia navrhovateľa, či trvá účel zaistenia. Toto ustanovenie, ako už bolo vyššie uvádzané v sebe zahŕňa aj povinnosť v priebehu trvania zaistenia skúmať možnosti využitia miernejších opatrení. Preto pokiaľ navrhovateľ v odvolaní namietal, že odporca nezohľadnil poskytnuté záruky ako aj čestné vyhlásenie navrhovateľových známych, túto námietku odvolací súd považoval za dôvodnú a v tomto smere neobstojí tvrdenie odporcu, že sa o uvedených skutočnostiach dozvedel až v priebehu konania o opravnom prostriedku navrhovateľa.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolacím námietkam navrhovateľa informoval odvolací súd o tom, že navrhovateľ dňa 27.04.2016 opätovne požiadaval o udelenie azylu na území Slovenskej republiky a v súvislosti s touto informáciou popieral, že by súčasná bezpečnostná situácia v krajine pôvodu navrhovateľa mohla vplyv na realizovateľnosť jeho vyhostenia. Odvolací súd považoval za potrebné zaujať stanovisko aj k tejto informácii, nakoľko odporca uvedenú žiadosť navrhovateľa posúdil ako účelovú, nakoľko navrhovateľ neopustil krajinu pôvodu z dôvodu súčasnej bezpečnostnej situácie, ale na území Slovenskej republiky sa zdržiava už niekoľko rokov. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žiadosť zaisteného cudzinca automaticky nezakladá povinnosť správneho orgánu prepustiť takého žiadateľa.

„I. Ak zaistený cudzinec požiadava o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 návratovej smernice č. 2008/115, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013 a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú.“

II. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová (podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca), môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SZa/6/2013 zo dňa 24. septembra 2013).

V súvislosti s vyššie uvedeným právnym názorom a stanoviskom odporcu odvolací súd pripomína, že aj napriek tomu, že okolnosti, na ktorých navrhovateľ zakladá svoju žiadosť o azyl, nastali počas jeho pobytu mimo územia krajiny pôvodu, je potrebné posúdiť, či navrhovateľa je možné považovať za žiadateľa „sur place“. V takom prípade neobstojí tvrdenie odporcu o účelovosti žiadosti navrhovateľa.

Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti na nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 147/2013-50, v ktorom sa ústavný súd vyjadril, že veľká pravdepodobnosť udelenia azylu, resp. doplnkovej ochrany, ktorá by bola zrejmá už v okamihu rozhodovania o zaistení cudzinca, by mohla predstavovať prekážku zaistenia cudzinca. Navrhovateľ pochádza zo Sýrie a vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine, kde prebieha už piaty rok ozbrojený konflikt charakterizovaný neselektívnym násilím a taktiež vzhľadom na mesto, z ktorého navrhovateľ pochádza (Aleppo), v ktorom nepretržite prebiehajú ozbrojené strety medzi armádou a rôznymi ozbrojenými povstaleckými skupinami, je možné predpokladať, že navrhovateľovi bude poskytnutá v konaní o udelenie azylu niektorá z foriem medzinárodnej ochrany, čo v prípade navrhovateľa predstavuje, ako je vyššie uvedené, prekážku pre jeho ďalšie zaistenie.

Odvolací súd dospel k záveru, že námietky navrhovateľa uplatnené v opravnom prostriedku boli spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu a pokiaľ krajský súd rozhodnutie napriek uplatneným námietkam navrhovateľa tieto vyhodnotil za nedôvodné a rozhodnutie odporcu potvrdil, odvolací súd sa s názorom krajského súdu nestotožnil a dospel k záveru o potrebe zmeny jeho rozsudku tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia odporcu odvolací súd v súlade s ust. § 250sa ods. 7 O.s.p. rozhodol o bezodkladnom prepustení navrhovateľa zo zaistenia.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1a 2 a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľovi ktorý mal úspech vo veci náhradu trov nepriznal, pretože tieto si v zákonom stanovenej lehote nevyčísľil a iné trovy zo spisu nevypĺyvali.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.